

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

נד.

עין משפט נר מצוה

ג א מ"י פ"ג מהלכות
ת"ת הלכה יב סג
עש"י ע"ש ע"ש י"ד ס"י
רמו ספיק כ"ב
ד ב מ"י שם הלכה ט'
ה ג מ"י וסג שם ע"ש ע"ש
שם ספיק כ"א:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לא זכר
ר"ח (להתקנות) ח"מ
ו"כ ס"א להתמהמה
ו"כ ע"ש ע"ש:
ד"ה (ב) ר"ח
שם ד"ה ו"כ ר"ח
הדרה ה"ד:

גליון הש"ס

גמ' א"ל רב לרב המנוא.
עין לקמן דף סג ע"א
ת"ה ר"ח דף המנוא:
שם חש בראשו יעקב
ב"ה. ע"י מרת ח'ס
שענתה דף טו ע"ב ד"ה
אסור להמפלות:

מוסף רש"י

דמי האי מו"ג למיזג
דבא. ע"ש ע"ש ר"ח לומד
לפניו היה מ"ג לו בענין זה
(ד"ה טו). לא תתיב
אברעדי. לפי שהגם לנו
שאל לו מקלח או מי
להשפיל דעמו (טו).
כמדבר זה. מלמד מ"ה
מסלול לכל (טו). נחליאל.
נעשית לו המורה כמו מלה
(טו).

רב ניסים גאון

ר"ב הוא ליה מילתא לרב
יוסף בהר"ה. תמצא פירוש
הדברים שארעו בניהן
בפרק הנדר מן הירק
בבב"ב (בר) מר שמואל
(מר) פקיד דליחון תליסר
אלין וזו לרבא מן
אלתא דבהר פניא. שלח
רבא לקמיה דרב יוסף
אלתא היכי מיקריא. אמר
רב יוסף ושוין בנדר מן
ה' המינ' שאינו אסור אלא
ב' המינ'. אמר ליה
אביי מי דמי, (וכו אקלא)
[תבואה לא] משמע אלא
ה' המינ'. אלתא כל
מילי (דשמעא) [משמע].
דאלתא לקמיה (ד'ר'
אבא) [דרבא] אמר להון
היא לא איבעיא לי
דאלתא כל מילי משמע,
היא היא דאיבעיא לי
שכר בתים ושכר ספנות
מאי, מי אמרינן כיון
דפתחן לאו אלתא היא.
או דלמא כיון דלא ידע
פתיחיה זו אלתא היא.
אמריה קמיה דרב יוסף
[אמן] וכי מאחר דלא
צריך לן אמאי שלח לן.
צריך רב יוסף. שמע
רבא ואתא לקמיה ביומא
דכיפורי.

רבינו הנגאל

אמריה ליה חביב ערוכה
בכל ושמורה אם ערוכה
ברמ"ח אברים נשמרת
לבב ואם לאו אינה
נשמרת. אמר ליה רב
שמואל לרב יהודה
שינא פתח פומך קרי
ותני כי היכי דתורין
חי, שנאמר כי חיים הם
למציאותם בפיו. תנא
תלמיד היה לר' אליעזר
שנתייב שרפה למקום,
ואמרו (המקום) הניחו
אימתו בעת שדבר בעתו
מקום שנאמר לנצח, כגון
כחיה זו שרודרת ואוכלת,
יאכל פריה, נוצר התנייה

תלמודו מתקיים צדו: שהכל דשין אוסו. שאין לו גבות (א) : שהכל
מפני דריסת רגלי בני אדם כך לחייו אינן נלאין מלחור על למודו
וללמד לאחרים: לא נשפחה. חרות משמע חקוק ואינו נמתק לעולם.

על ידי הלוחות היתה תורה חקוקה
לישראל מהשתכח מהן עולמית: על
הלוחות. בשציל הלוחות היו בני
ישראל בני חורין: ממדבר מנסה.
אם כמדבר הוא תורה נתונה לו
במתנה ולא ישכח: מילתא. כעס:
אמר. רבא חזיל אפייסיה לרב יוסף:
מוגו צמיס: רב יוסף קני נסור הוה
ולא היה רואהו והכירו צטעס היין
שהוא מוגו לפי שהיה מכיר רב יוסף
צמוגו של רבא מתחילה שהיה צקי
לימן מייס צמדה: כל גיח ישא. אף
על גב דלחו גבי הני קראי כתיב דרשי
ליה דמי שצא ליה גיח שהוספל חזור
ומתנשא: שדורסא ואוכלת. מיד
לאחר הריגתה. שאינו מקפיד על
מענוגים אלא אוכל צשר צלא תכלין
וכן שאר עינוגין: שפסחה. צטיט.
היינו מי שאינו הולך אחר צבות לקוח
צמאכלו אם לא נצבשל כל צרכו. ל"א
שדורסת ואוכלת לאחר הריגתה
אוכלת מיד כך תלמיד חכם מחזר על
תלמודו מיד כשמקצלו מרבו מסרחת
מנבל עצמו על דברי תורה לשון זה
נראה צעניי לפי שמצינו בכל הש"ס
שדרך תלמידי חכמים להקפיד על
מאכלן דרך גדולה וכבוד וכו'
מלצושיהו (ש) דלמי (ש) ולמשיא (ש)
אחזו מות: לעני. לזה ששם עצמו
כעני. וללישא צמחא ששם עצמו כעני
לחזר עליה: סאנס. אילין:
כל

כמות הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם נותן סם לחבירו לזה
יפה ולזה קשה אבל הקב"ה אינו כן נתן תורה לישראל סם חיים לכל גופו שנאמר וכל בשרו מרפא א"ר
אמי מ"ד⁵ כי נעים כי תשמרם בבטנך יכונן יחדיו על שפתיך אימתי ד"ת¹ נעי' בזמן שתשמרם בבטנך ואימתי
תשמרם בבטנך בזמן שיכונן יחדיו על שפתיך ר' זירא אמר מהכא⁶ שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה
טוב אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו ל"א אימתי שמחה לאיש במענה פיו בזמן שדבר בעתו מה טוב
ר' יצחק אמר מהכא⁷ כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו אימתי קרוב אליך בזמן שבפך
ובלבבך לעשותו רבא אמר מהכא⁸ תאות לבו נתתה לו וארשת שפתיו כל מענת סלה אימתי תאות לבו
נתתה לו בזמן שארשת שפתיו כל מענת סלה רבי רמי כתיב תאות לבו נתתה לו וכתוב וארשת שפתיו כל
מענת סלה זכה תאות לבו נתתה לו לא זכה וארשת שפתיו כל מענת סלה תנא דבי ר"א בן יעקב כל מקום
שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק עולמית נצח דכתיב⁹ כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף סלה
דכתיב¹⁰ כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה ועד
דכתיב¹¹ ה' ימלוך לעולם ועד: (סימן ענקים לחייו לוחות חרות): א"ר¹ (אליעזר) מאי דכתיב³ וענקים
לגגרותיך אם משים אדם עצמו כענק זה שרף על הצואר ונראה ואינו נראה תלמודו מתקיים בידו ואם לאו
אין תלמודו מתקיים בידו ואמר ר"א מאי דכתיב¹² לחיו כערוגת הבשם² אם משים אדם עצמו כערוגה זו
שהכל דשין בה וכבושם זה שהכל מתבשמן בה תלמודו מתקיים ואם לאו אין תלמודו מתקיים וא"ר¹
(אליעזר) מ"ד¹³ לוחות אבן אם אדם משים עצמו את לחייו כאבן זו שאינה נמחית תלמודו מתקיים בידו ואם לאו
אין תלמודו מתקיים בידו וא"ר¹⁴ (אליעזר) מאי דכתיב¹⁴ חרות על הלוחות אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות
לא נשתכחה תורה מישראל רב אחא בר יעקב אמר¹⁵ אין כל אומה ולשון שולשת בהן שנאמר חרות אל תיקרי
חרות אלא חירות אמר רב מתנה מאי דכתיב¹⁵ ומדבר מתנה אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין
בו תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו¹⁶ רבא בריה דרב יוסף בר חמא הוה ליה מלתא
לרב יוסף בהדיה כי מטא מעלי יומא דכיפורי אמר איזיל ואפייסיה אזל אשכחיה לשמעיה דקא מו"ג ליה כסא
אמר ליה הב לי ואימוגיה אנא יהב ליה מו"גיה כדמעמיה אמר¹⁷ דמי האי מו"גא למו"גא דרבא בריה דרב יוסף
בר חמא א"ל אנא הוא¹⁸ א"ל¹⁸ לא תתיב אכרעיך עד דמפרשת לי הני קראי מאי דכתיב¹⁵ ומדבר מתנה וממתנה
נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגויא א"ל אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תורה ניתנה לו
במתנה וכיון שניתנה לו במתנה נחלו אל שנאמר וממתנה נחליאל וכיון שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר
ומנחליאל במות ואם מגי'ס לכו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגויא ואם חוזר בו הקב"ה מגביהו
שנאמר¹⁶ כל גי'א ינשא אמר רב הונא מ"ד¹⁷ חיתך ישבו בה תכין בטובתך לעני אלהים¹⁸ אם אדם משים
עצמו כחיה זו שדורסת ואוכלת ואיכא דאמרי שמסרחת ואוכלת תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו
מתקיים בידו ואם עושה כן הקדוש ברוך הוא עושה לו סעודה בעצמו שנאמר תכין בטובתך לעני אלהים א"ר
חייא בר אבא א"ר יוחנן מאי דכתיב¹⁸ נוצר תאנה יאכל פריה למה נמשלו דברי תורה כתאנה מה תאנה זו

צטעה ציה. צעטה צו: פוריק חיי. שפארין ימיס: סוף אכול. אם
יש לך ממון לההנות עמך אל תמתיך עד למחר שמה תמות ושזב אין
לך הנאה: דענמא דחזוין מיניה גרסינן: כהנולא דמי. היום שנו
ולמחר אינו דומה לחופה שהולכת מהר: אם יש לך. ממון: ואין

למס הפממה. עיכז כי פתאוס
הארס מת: חוק. מוון: מי יגיד לך.
אם נשאר צידס שמה יצדדוהו: הללו
נוצלין. כלומר כשהן גדילין גדילה
פרנסתן ועושרן עמהן ואינן צריך
להדאג עליהן: והללו נוצלין. ממיס.
לשון והעלה נצל [ירמיה ט]: יפה. לחלו זה
וקשה לחלו זה יפה לנצ ועל לעינים:
שפסחה צטען. שון שמוריס
צידך שאינו משמחין ממך: יכונן
יחד. שמתה סודרן ומו"גיה צפה
ולא בנימוס ובלמשה: אימתי שמה
וכו' צומן. שידוע לדרוש הלכות חג
צמו. ד"א אימתי שמה לאיש אימתי
אדם שמה צמלמודו צומן שיש לו
מענה כששולין ממנו דבר הלכה:
שארש. ספירת שפתיו כל תמנע
סלה כשנתה צו דעת להוליא צשפתיו:
וכה. אם יש לו מול טוב תאות לבו
נתת לו כשצדו שהוא מתאנה צבה לו
תאותו עד שלא ישאלנה: לא זכה.
צריך¹⁶ להמתקן ולהטעור: כי לא
לעולם אריב ולא לנצח אקצוף. אלמא
לנצח לשון עולם הוא. מדסמין ליה
וכן עד עולם סלה אלמא סלה לשון
לעולם משמע: שרף לזואר. שאינו
מזומלס צדוק סביב הזואר אלל
שרפוי צדוק כך הוא נעים ומרוצה
לצרות: ונראה ואינו נראה. כשנצבה
לוארו נראה מתחת זקנו ורוב פעמים
שקנטרו וזקנו מכסין אותו. כך אם
תלמיד חכם הוא אינו רודף לנצח
ולנצח צדוק אלל יושג ומחזר על

לואר גדול שימש. כתיב נעים כי תשמרם בבטנך. אימתי דברי תורה נעימים בשעה שתשמרם בבטנך, כיצד בעת שיכונן יחדיו על שפתיו. כתיב שמחה לאיש במענה פיו.
מה טוב. ר' יצחק אמר מהכא כי קרוב אליך הדבר מאד, בשעה שבפך ובלבבך לעשותו. תאות לבו נתת לו, אם זכה ואם לא זכה וארשת שפתיו כל מענת סלה. תנא כל
אלא לנצח אקצוף. סלה, כגון אלקים יכוננה עד עולם סלה. ועד, כגון ה' ימלוך לעולם ועד, אין להם הפסק לעולם. כתיב חיתך ישבו בה וגו', אם משים אדם את עצמו
כחיה זו שדורסת ואוכלת, יש בה, כלומר תלמודו מתקיים בידו, וכיון שתלמודו מתקיים בידו הקב"ה מכין סעודתו, שנא' תכין בטובתך לעני אלקים. נוצר התנייה ואמרי
שמשחת ואוכלת. יש בה, כלומר תלמודו מתקיים בידו, וכיון שתלמודו מתקיים בידו הקב"ה מכין סעודתו, שנא' תכין בטובתך לעני אלקים. נוצר התנייה ואמרי

(א) ס"א פ"ג ע"ש, (ב) כ"ה
לו. וצ"י וע"י כתיבה טו:
ע"ש שם על צדו פירוש על
שנינא, א כל זה עד נוצלין
מ"מ כן ס"א, (ד) סוטה מו:
ב"כ א"ל א"ל ו"כ ו"כ ו"כ
הס ליה, (ו) ו"כ ע"ש
ו"כ כ"א, (ז) ו"כ ו"כ
לעו"ה, (ח) ע"ש ה"ה, ע"ש,
(ט) מ"ה נ"ה. ע"ש,
(י) ע"ש שם ע"ו. ע"ה
לחמ"ה, (כ) ו"כ ו"כ ו"כ
ו"כ, (ל) ע"ש מ"ס מ"ס
כד: ד"ה אמר וכו' פ"י ד"ק
מ"ה, (מ) ע"ש ע"ה, ע"ה,
(נ) ו"כ כל משא,

תורה אור השלם

1. כי לא כן בתינו את אל
בי ברית עולם שם לי
ערוכה בכל ושקרה בי
כל ישיעי וכל חפץ בי לא
צמחתי, שמואל ב כ"ה
2. בי חיים הם
למציאותם ולכל בשרו
מרפא: משילי כ"ב
3. בי לית חן הם
לראשית: וענקים
לג' גרתיך: משילי א ט
4. רפאות תהי לשרך
ושקיל לעצמותיך:
משילי ג ה
5. כי נעים כי תשמרם
בבטנך יכונן יחדיו על
שפתיך: משילי כ"ב כי
6. שמחה לאיש במענה
פיו ודבר בעתו מה טוב:
משילי טו כ
7. כי קרוב אליך הדבר
מאד בפך ובלבבך
לעשותו: דברים ל יד
8. תאות לבו נתתה לו
וארשת שפתיו כל מענת
סלה: תהלים כ"ג
9. כי לא לעולם אריב
ולא לנצח אקצוף בי רוח
אני עשיתי:
ישעיהו נו ט
10. כאשר שמענו כן ראינו
בעיר ה' צבאות בעיר
אלהינו אלהים יכוננה
עד עולם סלה:
תהלים מ ט
11. ה' ימלוך לעולם ועד:
שמות טו יח
12. לחן כערוגת הבשם
מגדלות: מ"ק
שפתינו שושנים נפתח
מור עבר:
שיר השירים ה יג
13. ויתן אל משה
בכלתו לדבר אתו ברוח
סני שני לוחות הקצת
לחת אבן קרבים באצבע
אלהים: שמות לא ח
14. ותלת מעשה
אלהים הקמה והמקבת
מכתב אלהים הוא חרות
על הלחות:
שמות לב ט
15. באר חפרה שרים
קרוה נדבי נעים מוחקק
במשנתם: ומדבר
מקנה: וממתנה נחליאל
ומנחליאל: מכות:
ומגבלות הגויא אשר
בשדה מובא ראש
הפסוקה ונשקפה על פני
הקישין:
כמדבר כא ח-כ
16. כל גי'א ינשא וכל
הר ונגעה ישפילו והיה
לעקב למישור ויהיה
לכקעה: ישעיהו מ ד
17. חיתך ישבו בה תכין
בטובתך לעני אלקים:
תהלים ס"ה
18. נצר האנה יאכל
פריה ושמר ארצו
יקב: משילי כו יח